

9 listopada 2023 r.

Prezesi europejskich Operatorów NEMO wzywają do rezygnacji z koncepcji jednego podmiotu prawnego (SLE) w ramach obecnego przeglądu struktury europejskiego rynku energii elektrycznej

Jako dyrektorzy generalni giełd energii, reprezentujący wszystkich Nominowanych Operatorów Rynku Energii Elektrycznej (NEMO) z 27 państw członkowskich UE, pragniemy wyrazić nasze poważne obawy dotyczące szczególnego aspektu proponowanej reformy struktury rynku energii elektrycznej, a mianowicie działań torujących drogę do **pozbawienia OSP i NEMO funkcji łączenia rynków (MCO), przy jednoczesnym jej przekazaniu jednemu podmiotowi prawnemu (SLE)**. Ustanowienie takiego podmiotu przewidziano w podejściu ogólnym Rady, w art. 7 ust. 1 i art. 59 zmienionego rozporządzenia (UE) 2019/943.

Reprezentowane przez nas giełdy energii obejmują swoim zasięgiem geograficznym cały obszar UE oraz Norwegię. Wspólnie z operatorami systemów przesyłowych energii elektrycznej (OSP) rozwijamy, wdrażamy i obsługujemy European Market Coupling, wysoce wydajne i wyjątkowo niezawodne rozwiązanie integrujące europejskie rynki dnia następnego i dnia bieżącego. Okazało się ono podwaliną unijnego rynku wewnętrznego energii elektrycznej, co stwierdzono również w przedstawionej przez ACER w kwietniu 2022 r. „Ocenie końcowej struktury unijnego hurtowego rynku energii elektrycznej” (ang. Final Assessment of the EU Wholesale Electricity Market Design).

Nasze podejmowane od ponad 20 lat wysiłki prowadzą do maksymalizacji dobrobytu społecznego i corocznie przynoszą obywatelom i firmom z Europy wartość miliardy euro korzyści w wyniku poprawy efektywności. Dzięki przejrzystym mechanizmom kształtowania cen i niezawodnym rynkom krótkoterminowym zapewniamy kluczowe narzędzia wspierające podejmowanie decyzji inwestycyjnych, a także dekarbonizację sektora energii elektrycznej. Prowadzone przez nas krótkoterminowe rynki energii elektrycznej okazały się filarem stabilności w obliczu niedawnego kryzysu energetycznego.

Odwołując się do naszego bogatego doświadczenia, chcielibyśmy wyrazić niezwykle poważne obawy dotyczące wszelkich planów Komisji Europejskiej czy jednostek współtworzących przepisy prawa, odnośnie do wprowadzenia jednego podmiotu prawnego (SLE) dla funkcji operatora łączenia rynków, do czego pierwszym krokiem jest ogólne podejście Rady określone w art. 7 ust. 1 i art. 59. Poniżej chcielibyśmy wyjaśnić powody naszych obaw:

- Po pierwsze, wdrożenie SLE dla funkcji Market Coupling Operator pozbawiłoby NEMO ich roli w wykonywaniu zadań MCO, które przez ostatnie 20 lat wypełniali w sposób **efektywny i niezawodny, nawet w kontekście niedawnego kryzysu energetycznego** w Europie i na świecie.
- Po drugie, wdrożenie SLE oznaczałoby **centralizację funkcji MCO**. Taka centralizacja pozbawiłaby poszczególne państwa członkowskie uprawnień do regulowania i monitorowania własnych rynków. Jednocześnie doprowadziłoby to do nowych konfliktów o charakterze prawnym i regulacyjnym pomiędzy systemami regulacji, nadzoru i jurysdykcji na poziomie europejskim i krajowym.
- Po trzecie, taka centralizacja w ramach SLE jest **sprzeczna z unijnymi zasadami proporcjonalności i pomocniczości**. NEMO przedstawili wiele argumentów przemawiających za tym, że obecne rozproszone działanie łączenia rynków w systemie rotacyjnym, z operatorami rezerwowymi jest bardziej niezawodne, bezpieczne i opłacalne niż nowo utworzony centralny SLE. To drugie rozwiązanie spowodowałoby ogromne i trudne do oszacowania zakłócenia w momencie wdrożenia, przy braku dowodów na to, że przyniosłoby jakąkolwiek poprawę, tj. braku jakiegokolwiek analizy kosztów i korzyści.
- Po czwarte, tego rodzaju centralizacja, wbrew wyraźnej rekomendacji OSP i NEMO, aby kontynuować obecne rozproszone działanie Market Coupling, stanowi **nieproporcjonalne ograniczenie zasadniczej swobody OSP i NEMO w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i kształtowania własnej organizacji**.
- Po piąte, wdrożenie SLE pozbawiłoby NEMO ich ważnej roli, polegającej na uwzględnianiu krajowych i regionalnych wymogów w zakresie struktury rynku określanych przez państwa członkowskie, w których działają, ze wspólnymi algorytmami i procedurami łączenia rynków. Centralnie zaprojektowany i obsługiwany rynek **osłabiłby efektywność rynku UE** – rynku, który do tej pory był **w stanie wspierać i odzwierciedlać lokalne wymagania** dzięki wszystkim NEMO pełniącym funkcję MCO.
- Po szóste, SLE zwiększyłby również ryzyko operacyjne, ponieważ wszystkie operacje MCO mają być realizowane przez jeden podmiot, który będzie potencjalnym pojedynczym „miejscem awarii”. Obecne ustalenia operacyjne opierają się na kilku NEMO pełniących równolegle funkcję MCO (jako główni koordynatorzy i koordynatorzy rezerwowi). Gwarantuje to maksymalne bezpieczeństwo operacyjne dzięki redundancji właściwej dla zdecentralizowanej struktury NEMO. W przypadku SLE ta ważna korzyść zostałaby utracona.
- Wreszcie, wdrożenie SLE z pewnością oznaczałoby **opóźnienia w uruchomieniu lub rozszerzeniu bieżących projektów SDAC-SIDC**, ponieważ priorytetem byłoby przeniesienie działań z modelu zdecentralizowanego do scentralizowanego. Wdrożenie SLE wymagałoby dużo czasu i zasobów, z dużą liczbą testów i próbnych uruchomień w celu zapewnienia, w jak największym stopniu, że ryzyko operacyjne i złożoność prawna/regulacyjna wynikająca z naruszenia obecnego modelu zostały zminimalizowane.

Podsumowując, SLE nie idzie w parze z faktycznym celem struktury rynku energii elektrycznej, polegającym na zwiększeniu odporności rynku energii w obliczu kryzysu energetycznego!

Niestety, Komisja Europejska pominęła wyniki konsultacji przeprowadzonych w styczniu i lutym 2023 r., w których wszystkie zainteresowane strony, tj. NEMO, OSP i odpowiednie organizacje uczestników rynku, takie jak EFET i Eurelectric, ustosunkowały się negatywnie do pomysłu naruszenia obecnego sposobu funkcjonowania i scentralizowania funkcji łączenia rynków w ramach jednego podmiotu prawnego (SLE).

Co więcej, Komisja Europejska nie przedstawiła solidnego, opartego na dowodach uzasadnienia ani żadnej oceny wpływu propozycji SLE, która z pewnością wykazałaby korzyści płynące z obecnego zdecentralizowanego funkcjonowania łączenia rynków w porównaniu z SLE.

Jako alternatywną propozycję dla takiego niepotrzebnego naruszenia sposobu funkcjonowania łączenia rynków, sugerujemy zachowanie obecnej struktury przy jednoczesnej optymalizacji systemu zarządzania z wykorzystaniem następujących środków:

- **lepsza adekwatność zasobów** – aby umożliwić realizację projektów wdrożeniowych na czas, oraz
- **uproszczenie warunków umownych** – ograniczenie złożoności.

Co w końcu najważniejsze, wraz ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, pracujemy nad wspólnym nadrzędnym celem: umożliwieniem szybszej realizacji ogółouropejskich projektów dla dobra końcowych odbiorców.

Zachęcamy do uważnego rozważenia powyższych punktów podczas negocjacji trójstronnych, z myślą o stworzeniu przyszłościowego europejskiego rynku energii elektrycznej, którego wszyscy potrzebujemy do osiągnięcia transformacji energetycznej w możliwie najszybszy i najbardziej opłacalny sposób.

Pozostajemy do Państwa dyspozycji w celu dalszego omówienia naszego stanowiska i chętnie wesprzemy Państwa naszą wiedzą ekspercką jako NEMO.

Z poważaniem,

Prezesi operatorów NEMO z UE

Gabriel Purice, Prezes BRM

Ante Mikulic, Prezes CROPEX

Ralph Danielski, Prezes EPEX SPOT

Michiel Lenski, Prezes ETPA

Jürgen Wahl, Prezes EXAA

Pietro Maria Putti, Prezes GME

Alexandros Papageorgiou, Prezes HEnEx

Matyas Vajta, Prezes HUPX

Konstantin Konstantinov, Prezes IBEX

Georg Aasen, Prezes Nasdaq Oslo AS

Tom Darell, Prezes NORD POOL

Martin Švantner, Prezes OKTE

Carmen Becerril, Prezes OMIE

Victor Ionescu, Prezes OPCOM

Michał Puchel, Prezes OTE

Anze Predovnik, Prezes BSP SOUTH POOL

Piotr Zawistowski, Prezes TGE